پلەو پایەی لا إله إلاّ الله

ئامادەکردنی : مامۆستا صلاح الدین عبدالکریم

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على نبينا محمد وعلى آله وصحبه أجمعين.

له پاشاندا:

لا إله إلاّ الله (یەکخواپەرستی) فەزڵ و پلە و پایە و گرنگی یەکی یەکجار زۆری هەیە لەوانە:

١ - لا إله إلاّ الله (یەکخواپەرستی) دادپەروەری ترین دادپەروەرییە بە ڕەهایی، هەروەکو چۆن هاوبەش بڕیاردان ستەم ترین ستەمە بە ڕەهایی، خوای گەورە دەفەرموێت:

﴿إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ﴾ {سورة لقمان: ١٣} .

واتە: بە جەخت لە سەر کراوییەوە هاوبەش بڕیاردان گەورەترین ستەمە.

٢ - لەگەڵ جیاوازی شەریعەتی پێغەمبەران بەڵام بیروباوەڕیان یەك بووە کە بریتییە لە: لا إله إلاّ الله (یەکخواپەرستی) .

٣ - لا إله إلاّ الله (یەکخواپەرستی) دەبێتە هۆی نەهێشتنی مانەوەی مرۆڤـــ لە دۆزەخدا ئەگەر کەمتر لە کێشی گەردێکی لە دڵدا بێت، بەڵام ئەگەر لا إله إلاّ الله (یەکخواپەرستی) یەکەی تەواو بێت ئەوا دەبێتە هۆی نەهێشتنی چوونە دۆزەخەوەی بە یەکجاری، وە خاوەنەکەی دەخاتە بەهەشتەوە بە بێ لێپرسینەوە:

﴿ أخرجوا من النار من كان في قلبه أدنى مثقال حبة من خردل من الإيمان﴾[1] .

٤ - بەختەوەرترین کەس بە شەفاعەتی پێغەمبەر(ﷺ) ئەو کەسەیە کە لا إله إلاّ الله (یەکخواپەرستی)ی جێبەجێ کردبێت.

٥ - ئەگەر زانستە ئایینییەکان پیرۆزترین زانست بن بە ڕەهایی ئەوا پیرۆزترین زانستی ئایینی بریتییە لە: لا إله إلاّ الله (یەکخواپەرستی)، چونکە پیرۆزی زانست بە پیرۆزی بابەتەکەیەتی، وە بابەتی زانیاری لا إله إلاّ الله (یەکخواپەرستی) بریتییە لە: ناسینی خوای گەورە بە ناوو سیفاتەکانی، وە ناسینی پەروەردگارێتی و پەرستنی خوای گەورە .

---

(١) (البخاري: ١/٧٢ رقم ٢٢)، و(مسلم: ١/١٧٢ رقم ١٨٤) .

٦ - قورئانی پیرۆز هەمووی پەرتووکی لا إله إلاّ الله (یەکخواپەرستی) یە، چونکە:

-یاخود هەواڵ دانە سەبارەت بە خوای گەورە و ناوو سیفاتەکانی، کە ئەمەیش یەکخواپەرستی هەواڵدانە (التوحيد الخبري) .

- یاخود بانگەواز کردنە بۆ پەرستنی خوای گەورە بە تاك و تەنها، وە وازهێنان لە پەرستنی جگە لە خوای گەورە کە ئەمەیش یەکخواپەرستی داخوازییە (التوحيد الطلبي) .

- یاخود فەرمان کردن و قەدەغە کردن و پەیوەست کردنی خەڵکیە بە گوێڕایەڵی کردنی خوای گەورە، کە ئەمەیش لە مافەکانی لا إله إلاّ الله (یەکخواپەرستی) و تەواوکارییەکانێتی.

- یاخود هەواڵدانە بە ڕێز لێنانی خوای گەورە لە یەکخواپەرستان لە دونیا و قیامەتدا، کەئەمەیش پاداشتی لا إله إلاّ الله (یەکخواپەرستی) یە.

- یاخود هەواڵدانە بە سزادانی هاوبەش بڕیاردەران لە دونیاو قیامەتدا، کە ئەمەیش سزای هەر کەسێکە کە دەرچێت لە حوکمی لا إله إلاّ الله (یەکخواپەرستی) .

٧ - ووشەی لا إله إلاّ الله (یەکخواپەرستی) ئەو ووشەیەیە کە فەرمان بە کۆتایی پێغەمبەران(ﷺ) کرا کە کوشتاری خەڵکی بکات لە سەری تا دانی پێدا دەنێن و دەیڵێن.

٨ - باوەڕ چەند لق و بەشێکە، گەورەترینیان شایەتی دانی لا إله إلاّ الله (یەکخواپەرستی) یە، وە ئەم شایەتی دانە پەتی بەهێزی نەبچڕاوە، وە ئامۆژگاری خوای گەورەیە بۆ بەندەکانی.

٩ - وە ئەو کەسەی کە پاشگەز ببێتەوە لە لا إله إلاّ الله (یەکخواپەرستی) و (مرتد) ببێت ئەوا سەربڕاوی دەستی ناخورێت، و ژنی پێ نادرێت، و ئەگەر مردیش ئەوا: ناشۆردرێت و نوێژی لەسەر ناکرێت و لە گۆڕستانی موسڵمانانیش بە خاك ناسپێردرێت، وە دوعای خێر و داوای لێخۆش بوونی بۆ ناکرێت لە خوای گەورە.

١٠ - ڕاستێتی و تەواوی و وەرگیرانی پاداشتی هەموو ووتە وکردەوەیەك ڕاوەستاوە لە سەر لا إله إلاّ الله (یەکخواپەرستی)، چەندێك مرۆڤـــــ لا إله إلاّ الله (یەکخواپەرستی) یەکەی تەواو بێت ئەوانیش تەواو دەبن، وەچەندێك کەم و کوڕی تێدا بێت ئەوانیش کەم و کوڕ دەبن، وە ئەگەر مرۆڤـــــ لا إله إلاّ الله (یەکخواپەرستی) جێ بەجێ بکات ئەوا پاداشتی هەموو کردەوەکانی چەند جارێك زیاتر دەبێت.

١١ - لا إله إلاّ الله (یەکخواپەرستی) گەورەترین هۆکارە بۆ لابردنی غەم و پەژارە و ناخۆشی و سووك کردنی ئێش و ئازار، وە بەهۆیەوە دڵ ئارامی تەواو بۆ دەروون دەستەبەر دەبێت.

١٢ - ئەگەر مرۆڤـــ تەواو یەکخواپەرست بێت ئەوا ترسی جگە لە خوای گەورەی لە دڵدا نامێنێت، وە دوژمنەکەی زۆر لەوە کەمتر دەبێت کە لەگەڵ خوای گەورەدا لێی بترسێت، وە بە هۆیەوە ئارامی و هێمنی تەواو بەدەست دێنێت.

١٣ - تەنها بە لا إله إلاّ الله (یەکخواپەرستی) مرۆڤـ دەبێتە بەندەی خوای گەورە بە تەنها، وە هەر کاتێکیش ئەمەی دەست کەوت ئەوا ئەو کاتە دەبێتە مرۆڤێکی ئازاد و سەربەست، وە بە بێ لا إله إلاّ الله (یەکخواپەرستی) مرۆڤـــ دەبێتە بەندەی هەوا و ئارەزووەکانی خۆی و جگە لە خۆی.

١٤ - لا إله إلاّ الله (یەکخواپەرستی) زامنی سەرەکی‌یە بۆ یەك ڕیزی و یەك گرتن، وە هیچ کاتێك نەتەوەی ئیسلام ناتوانن کۆببنەوە و یەك بگرن بە جگە لە لا إله إلاّ الله (یەکخواپەرستی)، وە نەتەوەی یەکخواپەرست یەکگرتوو ویەك ڕیزن، وە کۆمەڵگای یەکخواپەرست کۆمەڵگای یەکگرتوو و یەك ڕیزن، وە ووشەی لا إله إلاّ الله (یەکخواپەرستی) بنچینەی یەك ڕیزی‌یە.

١٥ - هیچ شتێك لەوە بەڵگەتر نی‌یە لەسەر گرنگی لا إله إلاّ الله (یەکخواپەرستی) کە زانایانی سەلەف ناویان ناوە بە (الفقه الأكبر) وە هەر یەك لە ئیمامی شافیعی و ابو حنیفه (ڕەحمەتی خوایان لێ بێت) پەرتوکیان هەیە بەم ناونیشانە.

١٦ - لا إله إلاّ الله (یەکخواپەرستی) تەنها زامنە بۆ یەکخواپەرستان بە سەرکەوتن و عیزەت و چاك کردنی حاڵ، نابینیت کاتێك باوك و باپیرانمان(پێشینە چاکەکان) هەستان بە جێبەجێ کردنی لا إله إلاّ الله (یەکخواپەرستی) بە زانست و کار پێ کردن و بانگەواز بۆ کردن و جیهاد کردن لە پێناویدا خوای گەورە کردیانی بە پێشەوا بۆ خەڵکی، خەڵکی بە فەرمانی ئەمان کاریان دەکرد، وە خوای گەورە دەرگای خێر وچاکە و سەرکەوتن و دەسەڵاتی لێ کردنەوە، بەڵام ئێمە کاتێك کە کەمتەرخەمیمان کرد لە لا إله إلاّ الله (یەکخواپەرستی) دا وە مافەکانیمان فەوتاند خوای گەورە کەسانێکی زاڵ کردووە بە سەرماندا کە بەزەییان پێماندا نایەتەوە.

١٧ - هەر کەسێك کە لە دونیا دەرچێت و کۆچی دوایی بکات و دوا ووشەی لا إله إلاّ الله (یەکخواپەرستی) بێت ئەوا دەچێتە بەهەشتەوە:

﴿من كان آخر كلامه مِنَ الدنيا لا إله إلاّ الله دخل الجنة﴾[٢] .

([٢]) (أخرجه أبو داود: ٤٨٦/٣ رقم ٣١١٦) من حديث معاذ بن جبل، وصححه الشيخ الالباني في: (صحيح الجامع الصغير: ٢/ ٦٤٧٩) .

١٨ - لا إله إلاّ الله (یەکخواپەرستی) لە گەورەترین هۆکارەکانی سڕینەوەی خراپە وتاوانەکانە پێغەمبەر(ﷺ) دەفەرموێت: ﴿ قال الله تعالى: ياابن آدم لو أتيتني بقراب الأرض خطايا ثم لقيتني لاتشرك بي شيئاً لأتيتك بقرابها مغفرة ﴾[٣] .

واتە/ خوای گەورە دەفەرمووێت: ئەی نەوەی ئادەم ئەگەر لەڕۆژی قیامەتدا پێم بگەیت بەپڕایی زەویەوە لەتاوان، بەلاّم هیچ هاوبەشت بۆم بڕیار نەدابێت ئەوا منیش بەپڕایی زەویەوە بە لێخۆشبوونەوە بۆت دێم ولێت خۆش دەبم[٤].

ئەمانەو چەندەها فەزلّ و گەورەیی تر کەلە ژماردن نایەن، بەشێوەیەك ئەم گەورەیی وگرنگی-یەی کە لا إله إلاّ الله (یەکخواپەرستی) هەیەتی هیچ کام لە پایەکانی تری ئیسلام وئیمان نییانە، هەر بۆیە زانایان لەکۆن وتازەدا چەندەها پەرتوکی جۆراوجۆریان لەسەری داناوە وگرنگییەکی یەکجار زۆریان پێداوە .

---

(٣) (أخرجه الترمذي: ٥٤٨/٥ رقم ٣٥٤٠)، و(ابن ماجة: ١٢٥٥/٢ رقم ٣٨٢١)، و(أحمد: ١٤٧/٥، ١٤٨، ١٥٣، ١٥٤، ١٥٥)، وصححه الشيخ الألباني في: (سلسلة الاحاديث الصحيحة: ١٢٧/١) .

(٤) **بڕوانە پەرتوکی**: (معالم التوحيد) للشيخ الدكتور(مروان ابراهيم القيسي)، **وەپەرتوکی**: (التوحيد أهميته وثماره) جمع وترتيب: الشيخ الدكتور (عمر بن سعود العيد).